

השָׁדָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים.
סוד הַנְּחֹשׁ הָרַע יוֹרֵד מִלְמַטָּה
לְמַעְלָה [ס"י מִלְמַעְלָה לְמַטָּה], וְהוּא שֹׁט
עַל פְּנֵי הַמַּיִם הַמְרִירִים, וְיוֹרֵד
לְפָתוֹת לְמַטָּה עַד שִׁפְלוֹ לְתוֹךְ
רִשְׁתּוֹ.

הַנְּחֹשׁ הַזֶּה הוּא מוֹת שֶׁבְעוֹלָם,
וְהוּא נִכְנָס בְּמַעְוֵי הַנְּסֻתִּים שֶׁל
הָאָדָם. הוּא לְצַד שְׂמָאל. וַיֵּשׁ
נְחֹשׁ אַחַר שֶׁל הַחַיִּים בְּצַד יְמִין.
שְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם בֶּן הָאָדָם
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹהָ.

מִבְּרַח חַיַּת הַשָּׂדֶה, שֶׁהָרִי כָּל שְׂאֵר
חַיּוֹת הַשָּׂדֶה אֵין בָּהֶם חָכְם לְהִרַע
כְּמוֹ זֶה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא זִהְמַת
הַזֶּהָב. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרָיו,
שֶׁהוּא גוֹרֵם לוֹ מוֹת וְלִכְל מִי
שֶׁהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, וְהָרִי בְּאַרְנוֹהָ.
אָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו לְמַטָּה וְיוֹרֵד
לְדַעַת בְּכָל מָה שֶׁלְמַטָּה. כְּמוֹ
שִׁירֵד, כִּף נִמְשָׁךְ רְצוֹנוֹ וְדִרְכּוֹ
אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמִּגִּיעִים לְנִחְשׁ
הַזֶּה וְרוֹאִים תַּאֲוַת הָעוֹלָם וְיִדְרְכּוּ
שְׁטִים בְּמִקּוֹם זֶה. אִז קָם, וְהוּא
נִמְשָׁךְ אַחַר אָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְנִדְבַק
בָּהֶם, וְגָרַם לָהֶם מוֹת וְלִכְל
הַדּוֹרוֹת שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו. עַד
שֶׁהִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי, לֹא
פָּסְקָה זִהְמַת מִהָעוֹלָם, וְהָרִי
נִתְבָּאָר. כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ וְנִדְבְּקוּ
בְּעֵץ שְׁשׂוּרָה בּוֹ מוֹת לְמַטָּה, מָה
כְּתוּב? וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה'
אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגֵן. מִתְּהַלֵּךְ אֵין
כְּתוּב כָּאֵן, אֲלֹא מִתְּהַלֵּךְ.

בֹּא רְאֵה, עַד שֶׁאָדָם לֹא חָטָא,
הָיָה עוֹלָה וְעוֹמֵד בְּחֻכְמַת הָאוֹר
הָעֲלִיּוֹן וְלֹא הָיָה נִפְרָד מֵעַץ
הַחַיִּים. כִּיּוֹן שֶׁהִגְדִּיל תַּאֲוָתוֹ
לְדַעַת וְלָרְדַת לְמַטָּה, נִמְשָׁךְ
אַחֲרֵיהֶם עַד שֶׁנִּפְרַד מֵעַץ הַחַיִּים,
וַיֵּדַע רַע וְעוֹב הַטּוֹב. וְעַל זֶה
כְּתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ
רָשַׁע אֶתָּה לֹא יִגְרַף רַע. מִי
שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר רַע, אֵין לוֹ דִּירָה

מִתְּתָא לְעִילָא (ס"י מַעֲלָא לְתַתָּא) וְהוּא שְׂאֵט עַל
אִפִּי מִיַּין מְרִירָן. וְנַחֲיַת לְאַפְתִּי לְתַתָּא עַד
דִּיפְלוֹן גּוֹ רִשְׁתּוֹי.

הָאִי חוּיָא הִיא מוֹתָא דְעֵלְמָא. וְהוּא עָאל
בְּמַעְוֵי דְסֻתִּים דְּבַר נָשׁ, הוּא לְסֻטְר
שְׂמָאלָא. וְאִית חוּיָא אַחֲרָא דְחַיִּי בְּסֻטְר
יְמִינָא. תְּרוּוּיָהּ אֲזִלִּי עֲמִיהָ דְּבַר נָשׁ. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ.

מִבְּרַח חַיַּת הַשָּׂדֶה דְּהָא כָּל שְׂאֵר חַיּוֹן
דְּחַקְלָא לִית בְּהוּ חַכִּים לְאַבְאָשָׁא
כְּהָאִי. בְּגִין דְּאִיהוּ זוּהִמָּא דְדִהְבָּא. וְוִי לְמָאן
דְּאִתְמַשִּׁיף אַבְתְּרִיהָ. דְּאִיהוּ גְרִים לִיה מוֹתָא
וְלִכְל דְּאִתְיִין אַבְתְּרִיהָ. וְהָא אוּקְמוּהָ. אָדָם
אִתְמַשִּׁיף אַבְתְּרִיהָ לְתַתָּא וְנַחֲיַת לְמַנְדַּע בְּכָל
מָה דְלְתַתָּא. כְּמָה דְנַחֲיַת, הִכִּי אִתְמַשִּׁיף
רְעוּתִיהָ וְאַרְחוּי אַבְתְּרִיָּהּ עַד דְּמִטִּין לְהָאִי
חוּיָא וְחָמוּ תִיאוּבְתִיָּה דְעֵלְמָא וְשִׁטּוֹ אַרְחוּי
בְּאַתְר דָּא. כְּדִין קָם וְאִתְמַשִּׁיף אִיהוּ
אַבְתְּרִיָּהּ דְאָדָם וְאִתְתִּיָּה וְאִתְדַבַּק בְּהוּ
וְגָרִים לְהוּ מוֹתָא וּבְכָל דְרִי דְאִתּוּ אַבְתְּרִיהָ.
עַד דְּמִטּוֹ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינַי לֹא פָּסַק
זוּהִמָּא דִּילִיָּה מַעֲלָמָא. וְהָא אִתְמָר. כִּיּוֹן
דְּחִטּוֹ וְאִתְדַבְּקוּ בְּאִילָנָא דְשְׂרִיא בִּיה מוֹתָא
לְתַתָּא. מָה כְּתִיב וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יי אֱלֹהִים
מִתְּהַלֵּךְ בְּגֵן. מִתְּהַלֵּךְ אֵין כְּתִיב כָּאֵן. אֲלֹא
מִתְּהַלֵּךְ.

תָּא חוּי, עַד לֹא חָטָא אָדָם, הוּהוּ סְלִיק וְקָאִים
בְּחֻכְמָה דְנִהִירוּ עֲלָאָה. וְלֹא הוּהוּ מִתְפָּרֵשׁ
מֵאִילָנָא דְחַיִּי. כִּיּוֹן דְּאִסְגִּי תִיאוּבְתָא לְמַנְדַּע
וְלְנַחֲתָא לְתַתָּא, אִתְמַשִּׁיף אַבְתְּרִיָּהּ, עַד
דְּאִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְחַיִּי. וַיֵּדַע רַע וְשָׁבַק טוֹב.
וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשַׁע אֶתָּה
לֹא יִגְרַף (דף נב ע"ב) רַע. מָאן דְּאִתְמַשִּׁיף

בְּתֵר רָע, לֵית לֵיה דִּירָה עִם אֵילָנָא דְחַיִּי.
 וְעַד לָא חֲטָאוּ הֵווּ שְׁמַעִין קָלָא מְלַעִילָא
 וְהֵווּ יְדַעִי חֲכַמְתָּא עֲלָאָה וְקִיָּיִמִי
 בְּקִיּוּמָא דְזִיְהִירָא עֲלָאָה וְלֹא דְחַלִּי. פִּיּוּן
 דְּחֲטָאוּ אֲפִילוּ קָלָא דְלִתְתָא לָא הֵוִי יְכָלִין
 לְמִיקָם בֵּיה. פְּגוּוּנָא דָא עַד לָא חֲבוּ יִשְׂרָאֵל
 בְּשַׁעְתָּא דְקִיָּיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְסִינֵי
 אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּ זִוְהֵמָא דְהָאִי חִיּוּיָא. דְהָא
 כְּדִין בְּטוּל יִצְרַר הָרַע הָוָה מַעְלָמָא וְדַחוּ לֵיה
 מִנֵּיהּ. וְכִדִּין אֲתַאֲחִידוּ בְּאֵילָנָא דְחַיִּי וְסָלְקוּ
 לְעֵילָא וְלֹא נַחְתּוּ לְתַתָּא.

עִם עֵץ הַחַיִּים.
 וְעַד שֶׁלֹּא חָטְאוּ, הָיוּ שׁוֹמְעִים
 קוֹל מְלַמְעֵלָה וְהָיוּ יוֹדְעִים חֲכֵמָה
 עֲלִיּוֹנָה וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּם שֶׁל זֶהר
 הָעֲלִיּוֹן וְלֹא פוֹחֲדִים. פִּיּוּן
 שֶׁחָטְאוּ, אֲפִלוּ קוֹל שֶׁלֹּמְטָה לֹא
 יָכְלוּ לַעֲמֹד בּוֹ. כְּמוֹ זֶה, עַד שֶׁלֹּא
 חָטְאוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת שֶׁעָמְדוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי נִתְבַטְּלָה
 מֵהֶם זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ הַזֶּה, שֶׁהָרִי אִז
 בְּטוּל יִצְרַר הָרַע הִיָּה מִהָעוֹלָם
 וְדַחוּ אוֹתוֹ מֵהֶם, וְאִז נֶאֱחָזוּ בְּעֵץ
 הַחַיִּים וְעָלוּ לְמַעְלָה וְלֹא יָרְדוּ
 לְמַטָּה.

אִז הָיוּ יוֹדְעִים וְרוֹאִים
 אֲסַפְקָלְרִית עֲלִיּוֹנוֹת, וְעִינֵיהֶם
 אוֹרוֹ וְשִׁמְחִים לְדַעַת וְלִשְׁמַע.
 וְאִז חָגַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 חֲגוּרוֹת שֶׁל אוֹתִיּוֹת שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ
 שֶׁלֹּא יוּכַל לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם הַנְּחֹשׁ
 הַזֶּה וְלֹא יִטְמֵא אוֹתָם כְּמוֹ קֹדֶם.
 פִּיּוּן שֶׁחָטְאוּ בְּעֵגֶל, בְּטָלוּ מֵהֶם
 כָּל אוֹתָן דְּרָגוֹת וְאוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים,
 וּבְטָלוּ מֵהֶם אוֹתָן חֲגוּרוֹת מְזִינּוֹת
 שֶׁהִתְעַטְרוּ מֵהַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן
 הַקְּדוֹשׁ, וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם נַחֲשׁ
 הָרַע כְּמוֹ מַקְדָּם וְגִרְמוּ מוֹת לְכָל
 הָעוֹלָם. וְאַחַר כֵּן מָה כְּתוּב?
 (שְׁמוֹת ל"ד) וַיִּרְא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֵת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרָן עוֹר
 פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשֵׁת אֱלֹהִים.

בֹּא רֵאָה מָה כְּתוּב בְּתַחֲלָה [שְׁמוֹת
 ד'], וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.
 וְכֻלָּם רוֹאִים אוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים
 וּמְאִירִים בְּאֲסַפְקָלְרִיָּה שְׁמַאִירָה,
 שְׁכַתוּב, (שֵׁם ט) וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת
 הַקּוֹלֹת. וְעַל הַיָּם הָיוּ רוֹאִים וְלֹא
 פוֹחֲדִים, שְׁכַתוּב (שֵׁם טו) זֶה אֱלֹהִים
 וְאַנְוָהוּ. אַחַר שֶׁחָטְאוּ, פָּנָיו
 הַסְּרָסוּר לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְרְאוֹת,
 שְׁכַתוּב (שֵׁם ל"ד) וַיִּירָאוּ מִגִּשֵׁת
 אֱלֹהִים.

בֹּא רֵאָה מָה כְּתוּב בְּהֵם, (שֵׁם א"ג)
 וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת עֲדֵים

בְּדִין הֵווּ יְדַעִין וְחֲמָאן אֲסַפְקָלְרִיאן עֲלָאִין
 וְאֲתַנְהִירִין עֵינֵיהֶוּ וְחֲדָאן לְמַנְדַּע
 וְלִמְשַׁמַּע. וְכִדִּין חָגַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֲגוּרִין דְּאֲתַוּוֹן דְּשָׁמִיָּה קְדִישָׁא דְלֹא יִיכּוּל
 לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהֶוּ הָאִי חוּיָא וְלֹא יִסְאֵב לוֹן
 פְּקַדְמִיתָא. פִּיּוּן דְּחֲטָאוּ בְּעֵגֶל אֲתַעְבֵּר מִנֵּיהּ
 כָּל אַנּוּן דְּרָגִין וְנַהֲרִין עֲלָאִין. וְאֲתַעְבֵּרִו
 מִנֵּיהּ אַנּוּן חֲגִירוֹ מְזִינִין דְּאֲתַעְטְרוּ מִשְׁמָא
 עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְאֲמַשִּׁיכוּ עֲלֵיהֶוּ חוּיָא בִישָׁא
 כְּמַלְקָדְמִין וְגִרְמוּ מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְלִבְתֵּר
 מָה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ג) וַיִּרְא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 אֵת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרָן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשֵׁת
 אֱלֹהִים.

הָא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא (שְׁמוֹת י"ד) וַיִּרְא
 יִשְׂרָאֵל אֵת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְכֻלָּהוּ חֲמָאן
 זְהִרִין עֲלָאִין וּמִתְנַהֲרִין בְּאֲסַפְקָלְרִיא דְנַהֲרָא
 דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת.
 וְעַל יָמָא הֵווּ חֲמָאן וְלֹא דְחַלִּין דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת
 טו) זֶה אֱלֹהִים וְאַנְוָהוּ. לְבַתֵּר דְּחֲטָאוּ, פָּנָיו הַסְּרָסוּר
 לֹא הָיוּ יְכָלִין לְמַחְמִי דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ד) וַיִּירָאוּ
 מִגִּשֵׁת אֱלֹהִים.

הָא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּהוּ (שְׁמוֹת ל"ג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי